

VI

Europa

1. Proszę przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć:
P – gdy zdanie jest prawdziwe,
F – gdy jest fałszywe.

Europa to my

Europa to najdziwniejszy z kontynentów, bo tak naprawdę... kontynentem nie jest. Wydzielanie Europy jest konsekwencją utrwalonej tradycji oraz kulturowych i historycznych różnic, które dzielą Europę i Azję. Ten fenomen trwa do dziś, chociaż współczesna geografia mówi o sześciu kontynentach, a jednym z nich jest Eurazja.

W niewielkiej Europie (10,2 mln km²) leży aż 46 państw. Największym z nich jest położona na wschodzie Rosja. Najmniejszy jest natomiast Watykan, czyli kościelne państwo-miasto położone w Rzymie. Do największych państw Europy zalicza się jeszcze Ukrainę, Francję i Hiszpanię. Polska, która ma 312 679 km², jest dziewiąta na liście. Niektóre kraje europejskie mają swoje terytoria również w części azjatyckiej – tak jest między innymi w przypadku Rosji czy Turcji.

Wiele krajów Europy Zachodniej i Środkowej przystąpiło do Unii Europejskiej. Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Włochy, Dania, Irlandia, Grecja, Hiszpania, Portugalia, Austria, Finlandia, Szwecja, Czechy, Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Węgry, Bułgaria, Rumunia i Chorwacja tworzą ten unikatowy związek współpracujących i zintegrowanych 27 państw.

Ale Europa to nie tylko wielka polityka. Europa to przede wszystkim ludzie – bogata i różnorodna kultura, a także fascynujące i popularne języki. Wśród największych i najważniejszych języków świata wymienia się zwykle angielski, rosyjski, niemiecki, hiszpański i portugalski. W samej Unii Europejskiej do największych języków zalicza się również włoski i polski. Polszczyzna jest dziś piątym największym językiem UE. Niedawny awans w tym rankingu związany jest z Brexitem (31.01.2020).

Nawet jeśli ktoś nie kocha nauki języków obcych, z pewnością kocha podróżować. Europa jest niekończącą się listą atrakcji turystycznych. Romantycznych doznań szuka się w Paryżu czy Wenecji. Wspaniałą architekturę podziwia się w Barcelonie, a antyczne budowle wciąż zachwycają w Rzymie czy Atenach. Miłośnicy przyrody wybrać mogą Alpy, norweskie fiordy lub pierwotną i dziką Puszcę Białowieską w Polsce. Jeśli jednak ktoś kocha jedzenie, wybierze miejsca z włoską pizzą czy czeskim piwem. Europa to prawdziwy raj dla turystów.

Z kim i dokąd?

TABELA ODPOWIEDZI

	P	F
0 Tekst mówi o różnorodności Europy.	X	
1 Geografia uznaje Europę za kontynent.		
2 Unia Europejska to kilkanaście partnerskich państw.		
3 Polszczyzna jest jednym z kilku największych języków EU.		
4 Wśród największych języków świata jest 5 z krajów UE.		
5 Starożytne zabytki są w stolicach całej Europy.		
6 Wielka Brytania jest poza UE od marca 2020 roku.		
7 W Polsce są lasy nienaruszone przez człowieka.		

UWAGA! Napisz to dobrze!

Nazwy krajów, regionów i miast w języku polskim piszemy wielką literą – np. *Czechy, Węgry, Wielkopolska, Prowansja, Ateny, Berlin*. Przymiotniki tworzone od tych nazw zapisywane są jednak małą literą – np. *czeski, węgierski, wielkopolski, prowansalski, ateński, berliński*.

2. Proszę uważnie słuchać tekstu czytanego przez lektora i wykonywać zadanie zgodnie z podanym przykładem.

Uwaga! Tekst zostanie odczytany dwa razy.

[Wyszukaj też w YouTube: *Z kim i dokąd – Europa to my*]

Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi.

Przykład:

2.0. Ten tekst mówi o

- a) przyrodzie w Europie.
- b) **atrakcyjności i zróżnicowaniu Europy.**
- c) Unii Europejskiej.

2.1. W Europie jest

- a) kilkanaście krajów.
- b) kilkadziesiąt krajów.
- c) kilka krajów.

- 2.2.** Dwa największe państwa Europy to
- Rosja i Ukraina.
  - Ukraina i Hiszpania.
  - Rosja i Hiszpania.
- 2.3.** W Unii Europejskiej nie ma
- Szwecji.
  - Szwajcarii.
  - Słowacji.
- 2.4.** Wśród pięciu największych języków Unii Europejskiej jest
- czeski i polski.
  - polski i niemiecki.
  - włoski i czeski.
- 2.5.** Puszcza Białowieska jest
- odtworzona.
  - zachowana.
  - zadbana przez człowieka.

UWAGA! Wymów to dobrze!

Jeśli po *p, b, m* występuje samogłoska *i*, wtedy głoski te mają miękką wymowę (np. *pisak*).

Jeśli po *i* występuje inna samogłoska, pozostaje miękka wymowa *p, b, m* oraz dodatkowa artykulacja *j* (np. *piasek* [pjasek]).

3. Proszę starannie wymówić frazy.

Proszę zwrócić szczególną uwagę na wyróżniony fragment:

- *Biatlon to popularny sport na północy Europy.*
- *W Alpach panują doskonałe warunki dla miłośników białego szaleństwa.*
- *W czasie sztormu morska woda się pieni.*
- *Piankowe stroje pomagają zachować ciepło w chłodnej wodzie.*
- *Miałem spędzić urlop w Hiszpanii, ale pojechałem do Chorwacji.*
- *W herbie Gdyni jest miecz.*
- *Słyszałem w radiu cudowne, bałkańskie pieśni.*
- *Prawie każdy mieszkaniec Austrii jeździ na nartach.*
- *Nie wiesz, gdzie w Europie żyje najwięcej piesków?*
- *Bieganie jest niezwykle popularne w polskich parkach.*

Z kim i dokąd?

4. **Słowotwórstwo (przymiotnik).** Proszę uzupełnić zdania zgodnie z podanym przykładem.

Uwaga: Proszę pamiętać o odpowiedniej formie przypadku.

Przykład:

Dla mnie najpiękniejszy jest ..... (Polska) krajobraz.

Dla mnie najpiękniejszy jest ... **polski** ... krajobraz.

Podobno ..... (Niemcy) samochody są najlepsze. Tak samo mówi się o ..... (Czechy) piwie. Każdy kraj, region i miasto mogą pochwalić się czymś wyjątkowym. Istnieją różne stereotypy dotyczące tego, co w Europie może się podobać. Jeśli chodzi o kulinaria, chyba bezkonkurencyjna jest ..... (Włochy) kuchnia. W pięknych, ... (Mediolan) restauracjach turyści z całego świata zjadają się pizzą i spaghetti. A w ..... (Kraków) pierogami i bigosem. Bardzo cenione są też ..... (Francja) wina. Miłośników przyrody zachwycą dzikie i tajemnicze ..... (Ukraina) Karpaty albo ..... (Austria) Alpy. W Hiszpanii popularne są ..... (Katalonia) plaże. Hitem jest też ..... (Barcelona) architektura. Wśród książkowych ..... (Europa) bestsellerów znaleźć można ..... (Skandynawia) kryminały, a muzyczne doznania na najwyższym poziomie gwarantuje opera ..... (Wiedeń). A jeśli ktoś chciałby zobaczyć Europę w pigułce, zawsze może pojechać do magicznego, ... (Bułgaria) miasta Płowdiw, gdzie odnajdzie pozostałości ..... (Rzym) areny, świetnie zachowany ..... (Grecja) teatr, a na obiad zje coś typowego z bogatej i wspaniałej ..... (Bałkany) kuchni.

WARTO WIEDZIEĆ!

Kierunki świata i nawigowanie w języku polskim (cd.):

- ↗ **północny wschód** (kierunek północno-wschodni; np. na północnym wschodzie Europy, na północny wschód od Europy)
- ↖ **północny zachód** (kierunek północno-zachodni; np. na północnym zachodzie Europy, na północny zachód od Europy)
- ↘ **południowy wschód** (kierunek południowo-wschodni; np. na południowym wschodzie Europy, na południowy wschód od Europy)
- ↙ **południowy zachód** (kierunek południowo-zachodni; np. na południowym zachodzie Europy, na południowy zachód od Europy)

5. Słowotwórstwo (rzeczownik).

Znasz już wszystkie nazwy?

Proszę uzupełnić zdania zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

Mężczyzna z Danii to ....., a kobieta to .....

Mężczyzna z Danii to ... **Duńczyk** ..., a kobieta to ... **Dunka** ....Mężczyzna z Rosji to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Białorusi to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Ukrainy to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna ze Słowacji to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Czech to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Niemiec to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Belgii to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Holandii to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Włoch to .....,
a kobieta to .....Mężczyzna z Węgier to .....,
a kobieta to .....

Z kim i dokąd?

Mężczyzna z Hiszpanii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Portugalii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Bułgarii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Rumunii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Anglii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Szkocji to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Walii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Wielkiej Brytanii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Irlandii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Serbii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Chorwacji to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Bośni to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna ze Słowenii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Austrii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Gruzji to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Litwy to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Łotwy to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Estonii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Finlandii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna z Norwegii to ..... ,
a kobieta to .....

Mężczyzna ze Szwecji to ..... ,
a kobieta to .....

Twój najlepszy przyjaciel z Europy to ..... ,
a jego mama to .....

UWAGA! ZAPAMIĘTAJ!

Liczebniki porządkowe, które wskazują kolejność obiektów, odmieniają się, jednak odmianie podlegają tylko ostatnie dwa człony (jedności i dziesiątki) – np. *W roku 2022; W roku dwa tysiące **dwudziestym drugim**.*

Z kim i dokąd?

6. Fleksja (odmiana liczebników porządkowych).

Proszę uzupełnić zdania zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

Język polski jest (5.) ..... największym językiem Unii Europejskiej.

Język polski jest ... **piątym** ... największym językiem Unii Europejskiej.

Polska przystąpiła do Unii Europejskiej w roku (2004) .....

..... (5.) ..... rozszerzenie

objęło poza Polską również Cypr, Czechy, Estonię, Litwę, Łotwę, Malte, Słowację, Słowenię i Węgry. W ten sposób państwa te stały się kolejno

(16.) ....., (17.) .....,

(18.) ....., (19.) .....,

(20.) ....., (21.) .....,

(22.) ....., (23.) .....,

(24.) ..... i (25.) .....

krajem Wspólnoty. Trzy lata później do tej grupy państw dołączyła Rumunia i Bułgaria, a w roku (2013) .....

Chorwacja. W lutym (2020) ..... roku

Wspólnotę opuściła natomiast Wielka Brytania.

7. Chce Pani/Pan pojechać do jednego z europejskich krajów. Proszę napisać email do przyjaciółki/przyjaciela. Proszę wyjaśnić, dlaczego właśnie tam warto pojechać i zaprosić na wspólny wyjazd (200 słów).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Z kim i dokąd?

8. Proszę opowiedzieć, które kraje i regiony Europy Pani/Pan już zna i kiedy tam była/był. Jeśli to dopiero początek zwiedzania Europy, proszę opowiedzieć, które kraje warto poznać i w którym roku planuje Pani/Pan do nich pojechać. W wypowiedzi warto użyć słowa/słów z tabeli na końcu lekcji.

(UWAGA: zadanie można wykonać w parach – druga osoba notuje, a później obie osoby przedstawiają opinię koleżanki/kolegi reszcie grupy).

MIEJSCE NA NOTATKI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

STRZAŁ W DYCIE

czyli 10 świetnych, nowych słów na koniec lekcji

Awans – zdobycie lepszego stanowiska pracy lub pozycji

Doznanie – przeżycie, doświadczenie czegoś

Fenomen – jakieś niezwykle zjawisko

Miecz – broń z długim ostrzem, którą walczyli rycerze

Piana – lekka, delikatna struktura z pęcherzykami powietrza (np. na piwie)

Podziwiać – oglądać z przyjemnością

Terytorium – określony obszar ziemi

Unikatowy – wyjątkowy, неповtarzalny

Wydzielanie – wyodrębnianie, oddzielanie czegoś od większej całości

Zachwycać – wzbudzać zachwyt, podziw; pozytywnie działać na odczucia